

Anàlisi Musical

Críteris específics d'avaluació

Críteris d'avaluació	Indicadors	Valor
1. Redactar amb correcció i adequació sintàctica, lèxica, ortogràfica i discursiva, i amb riquesa expressiva.	Redacta amb correcció i adequació sintàctica.	0,25
	Redacta amb correcció, adequació sintàctica i lèxica.	0,5
	Redacta amb correcció i adequació sintàctica, lèxica, ortogràfica i discursiva.	0,75
	Redacta amb correcció i adequació sintàctica, lèxica, ortogràfica i discursiva, i amb riquesa expressiva.	1
2. Reconèixer i comparar estils musicals: classicisme i romanticisme.	Reconeix i defineix només un element musical contrastat entre música clàssica i romàntica.	0,25
	Reconeix i defineix dos aspectes de la sonoritat musical clàssica i romàntica però no els compara de manera que es pugui apreciar que ha entès el canvi de sonoritat.	0,5
	Reconeix, defineix i compara dos aspectes contrastats de la sonoritat musical clàssica i romàntica però no ho fa de manera ben argumentada.	0,75
	Reconeix, defineix i compara dos aspectes contrastats de la sonoritat musical clàssica i romàntica de manera ben argumentada.	1
3. Reconèixer les formes musicals representatives dels gèneres musicals instrumentals: la simfonia.	Només defineix la forma simfonia de manera bastant completa o només explica la composició de l'orquestra simfònica.	0,25
	Defineix la forma simfonia de manera completa, però no explica la composició de l'orquestra simfònica (o a la inversa).	0,5
	Defineix la forma simfonia de manera bastant completa i explica la composició de l'orquestra simfònica.	0,75
	Defineix la forma simfonia de manera completa i explica correctament la composició de l'orquestra simfònica.	1

Críteris d'avaluació	Indicadors	Valor
4. Reconèixer i comparar els elements constitutius del discurs musical en l'escolta, en la partitura i en altres formes de representació de la música: el <i>swing</i>.	Defineix bastant bé el concepte de <i>swing</i> però no argumenta la comparació.	0,25
	Defineix bastant bé el concepte de <i>swing</i> però argumenta poc la comparació dels dos estils.	0,5
	Defineix el concepte de <i>swing</i> correctament i mostra que el comprèn sense arguments prou sòlids en la seva comparació de la sonoritat de la música clàssica amb el jazz.	0,75
	Defineix el concepte de <i>swing</i> correctament i mostra que el comprèn argumentant-ho en la seva comparació de la sonoritat de la música clàssica amb el jazz.	1
5a. Identificar trets característics que adscriuen l'obra musical analitzada a una determinada època o estil musical basant-se en els elements musicals: <i>bebop</i>.	Identifica un dels quatre elements referents de les característiques musicals del <i>bebop</i> i és capaç de descriure aquestes característiques de manera argumentada.	0,25
	Identifica dos dels quatre elements referents de les característiques musicals del <i>bebop</i> i és capaç de descriure aquestes característiques de manera argumentada.	0,5
	Identifica tres dels quatre elements referents de les característiques musicals del <i>bebop</i> i és capaç de descriure aquestes característiques de manera argumentada.	0,75
	Identifica tots els elements (ritme, melodia, harmonia i virtuosisme) en la interpretació i és capaç de descriure els elements característics del <i>bebop</i> de manera argumentada.	1
5b. Identificar trets característics que adscriuen l'obra musical analitzada a una determinada època o estil musical basant-se en els elements musicals: comparar instrumentacions.	Reconeix i anomena les diferents formacions instrumentals de les dues audicions però no les compara ni identifica els instruments més destacats que les componen.	0,25
	Reconeix i anomena les diferents formacions instrumentals de les dues audicions però no les compara de manera argumentada i no explica les seccions i els papers dels instruments més destacats.	0,5
	Reconeix i anomena les diferents formacions instrumentals de les dues audicions i les compara de manera bastant argumentada, i anomena les seccions i els papers dels instruments més destacats.	0,75
	Reconeix i anomena les diferents formacions instrumentals de les dues audicions i les compara de manera argumentada, i explica amb detall les seccions i quin paper tenen els instruments més destacats.	1

Criteris d'avaluació	Indicadors	Valor
<p>6. Generar comentaris i crítiques sobre les músiques escoltades amb un vocabulari musical tècnic i arguments adequats i assertius: El rebuig del modern.</p>	Identifica alguns elements musicals prenent com a referència els textos proporcionats i explica parcialment el seu significat, però no genera un text argumentatiu fonamentat.	0,25
	Identifica alguns elements musicals prenent com a referència els textos proporcionats i desenvolupa un text argumentatiu fent una referència superficial però correcta d'aquests elements.	0,5
	Identifica alguns elements musicals prenent com a referència els textos proporcionats i construeix el discurs a partir de les dades musicals que es troben en els textos. Aporta algunes consideracions personals però no estan prou ben fonamentades.	0,75
	Identifica alguns elements musicals prenent com a referència els textos proporcionats. Desenvolupa amb molta solvència el discurs utilitzant la terminologia musical referida als textos. A més, aporta algunes consideracions que estan ben fonamentades i hi tenen relació.	1
<p>7. Formular un text expositiu ben argumentat que inclogui reflexions sobre els avantatges i els inconvenients del canvi en la situació laboral dels músics: Els músics també es transformen.</p>	Formula una resposta argumentada on compara les situacions laborals dels músics però no ho relaciona amb els documents ni és capaç d'aportar reflexions massa fonamentades sobre els avantatges i inconvenients del canvi en la situació laboral.	0,25
	Formula una resposta argumentada on compara les situacions laborals dels músics en relació als documents però no aporta reflexions prou fonamentades sobre els avantatges i inconvenients del canvi en la situació laboral. Aporta un avantatge i un inconvenient però els argumenta poc.	0,5
	Formula una resposta argumentada on compara les situacions laborals dels músics en relació als documents i és capaç d'aportar reflexions fonamentades sobre els avantatges i inconvenients del canvi en la situació laboral. Aporta un avantatge i un inconvenient i els argumenta.	0,75
	Formula una resposta argumentada on compara les situacions laborals dels músics en relació als documents i és capaç d'aportar reflexions fonamentades sobre els avantatges i inconvenients del canvi en la situació laboral. Aporta almenys dos avantatges i dos inconvenients i els pot explicar de manera argumentada.	1

Criteris d'avaluació	Indicadors	Valor
8. Distingir i reconèixer la relació entre els diversos tipus d'escolta musical i les variables contextuais, culturals i socials que els determinen.	Construeix la resposta a partir d'algunes de les reflexions que es proposen però ho fa de manera poc connectada als documents i a les imatges i de manera poc argumentada.	0,25
	Construeix la resposta a partir de les reflexions de la visió subjectiva de l'art i de la concepció del músic com a geni creador, cosa que condiciona també l'actitud del públic. Però ho fa de manera poc argumentada i poc connectada a les imatges i els documents proposats.	0,5
	Construeix la resposta a partir de les reflexions fonamentades de la visió subjectiva de l'art i de la concepció del músic com a geni creador i com condiciona també l'actitud del públic. Ho fa de manera bastant argumentada i connectada a les imatges i els documents proposats.	0,75
	Construeix la resposta a partir de les reflexions fonamentades de la visió subjectiva de l'art i de la concepció del músic com a geni creador i com condiciona també l'actitud del públic. Ho fa de manera argumentada i connectada a les imatges i els documents proposats.	1
9. Comprendre la funció i l'ús social de la música en les diverses cultures. Explicar els factors socials i culturals inherents a les propostes musicals.	Identifica pocs dels elements sociològics inherents a la música de jazz i no és capaç d'explicar de manera argumentada i connectada als documents la relació amb l'evolució de la societat afroamericana.	0,25
	Identifica alguns dels elements sociològics inherents a la música de jazz, entén com han evolucionat al mateix temps que la societat afroamericana i és capaç d'explicar-ho, però ho fa de manera poc argumentada i poc connectada als documents.	0,5
	Identifica bastants dels elements sociològics inherents a la música de jazz, entén com han evolucionat al mateix temps que la societat afroamericana i és capaç d'explicar-ho de manera argumentada i connectada als documents.	0,75
	Identifica la majoria dels elements sociològics inherents a la música de jazz, entén com han evolucionat al mateix temps que la societat afroamericana i és capaç d'explicar-ho de manera argumentada i connectada als documents.	1

Criteris específics d'avaluació complementaris. Exemple de resolució

El rebuig del modern

Hi ha diverses característiques que l'alumnat pot escollir per a la **comparació contrastada entre els dos estils**, però potser els més rellevants són la llibertat formal i l'expressió subjectiva, directa i apassionada de la música romàntica davant el cànon, la rigidesa formal i l'expressió objectiva de la música clàssica. També es pot parlar de més complexitat harmònica, riquesa de matisos, més especulació rítmica i més lirisme en la música romàntica en comparació amb la serenitat de l'estètica clàssica. Es tracta de dos visions molt diferents de la recerca de l'ideal de bellesa.

La **simfonia** és una gran forma instrumental clàssica que generalment té moviments contrastats entre ells en tempo i caràcter. Aquests moviments generalment són:

- Primer moviment: sol ser un *allegro* i sol estar escrit en forma sonata.
- Segon moviment: un *adagio* que sol tenir estructura de lied ternari o de tema amb variacions.
- Tercer moviment: un minuet o moviment derivat de la dansa, de tempo moderat (si es parla de l'*scherzo* es pot considerar excel·lència).
- Quart moviment: de nou tempo *allegro* o *presto* i sol estar escrit en forma rondó, tot i que també es pot escriure de nou en forma sonata.

L'orquestra simfònica es consolida definitivament a l'època clàssica i és un conjunt instrumental que conté quatre seccions: corda, vent fusta, vent metall i percussió. La sonoritat és potent, homogènia però alhora permet la sonoritat individual i, per això, gran riquesa tímbrica.

El **swing** és un efecte rítmic on es produeix de manera deliberada un desplaçament del tempo on es tendeix, en la interpretació de corxeres en compàs de 4/4, a prolongar la durada del primer so i a reduir la durada del segon de manera que sona un ritme que s'aproxima a la subdivisió ternària. El swing és el secret del jazz, allò que dóna lleugeresa i flexibilitat a la música, possiblement provinent del balanceig del cos associat a la interpretació musical. La música clàssica no té aquesta lleugeresa que prové de l'herència africana del jazz i es considera més "rígida" perquè no té aquest efecte rítmic implícit en la seva interpretació.

El text fa referència "acords estranys que no signifiquen res" i "no tens melodia per recordar ni ritme per ballar". Aquestes negacions ens donen les claus del que caracteritza l'**estil bebop**. El ritme es caracteritza per un tempo rapidíssim i per trencar la regularitat en la continuïtat de la pulsació i la regularitat en els 4 temps, cosa que no permet que sigui ballable. Pel que fa a la melodia, és irregular, imprevisible, fragmentada, abrupta amb frases llargues complexes, per tot això, impossible de recordar. A més sol utilitzar dissonàncies i cromatismes que la fan encara més estranya. Pel que fa a l'harmonia, els acords i les progressions són més complexes i amb sonoritats més arriscades (interval de 5a disminuïda, so típic del *bebop*). Una altra de les coses que critica Armstrong és que els músics sembla que toquin per a ells només i precisament el *bebop* té un element de virtuosisme i de domini tècnic de l'instrument que el fa molt interessant però alhora l'allunya del públic per la complexitat que proposa.

La formació instrumental per excel·lència del jazz clàssic o del swing és la **big band**. Composta per uns 15 músics o, fins i tot, més, amb un director-arranjador i que consta de secció melòdica formada per instruments de vent fusta (clarinet, saxo), instruments de vent metall (trompetes, trombons) i una secció rítmica-harmònica formada per bateria, piano, contrabaix i guitarra, tot i que les formacions no són fixes. Cal destacar la importància cabdal dels instruments de vent i també el fet que aquestes orquestres actuen en sales de ball i entretenen el públic amb espectacles i interpretacions que van més enllà de l'estrictament musical i que pretenen comunicar i divertir els assistents. A més, i tal com s'escolta a l'audició proposada, sovint incorporen cantants, cosa que ajuda encara més a comunicar i permetre la participació del públic.

El *bebop* s'organitza en petites formacions molt diverses que s'anomenen de manera genèrica **combos**. Estan formats per uns 5 o 6 músics. Els instruments prenen papers molt diferents segons la composició, però ja no hi ha una distinció tan clara entre secció melòdica i rítmica-harmònica ja que els instruments poden prendre paper protagonista en moments solistes que són l'essència d'aquest estil. En general trobem combos formats per piano, contrabaix, saxo, trompeta i bateria. De vegades incorporen instruments exòtics, com és el cas de l'audició proposada, on es pot escoltar el vibràfon. La sonoritat dels combos és molt més experimental i arriscada que la de les big bands.

Tal com s'explica al segon paràgraf del text, l'inici de la simfonia de Beethoven és desconcertant precisament perquè no respecta l'estructura formal canònica i això desconcerta (i desagrada) el públic en la primera escolta. A més, el text ho concreta amb referències a les funcions harmòniques, responsables de la sintaxi musical a la qual estem més acostumats. L'inici amb una sonoritat inestable resulta inquietant i incòmode per a una audiència conservadora i poc avesada encara a l'experimentació i a la valoració del compositor com a creador personal.

Exactament pels mateixos motius, Louis Armstrong es mostra incòmode davant sonoritats que li resulten desagradables per innovadores i arriscades. Sense referents i sense capacitat per predir què podria sonar, Armstrong es veu perdut i no entén què estan proposant aquests joves intèrprets.

Els músics també es transformen

El text ha de fer referència als documents i a les imatges proposades. Es pot articular de diverses maneres, però s'ha de respondre tenint en compte les referències donades i també les preguntes que es proposen.

Per això, com a mínim hi ha d'haver referència al canvi de situació laboral on es veu com Haydn és un servent més i viu a sou del seu senyor i com Beethoven treballa per compte propi encetant el camí dels músics com a professionals liberals. També cal fer referència a les imatges en què Haydn porta perruca i té una actitud de correcció formal, serena i calmada que contrasta amb els cabells esvalotats de Beethoven i la seva mirada desafiant amb la ploma a la mà, a punt per atendre la seva inspiració desbordant, com a geni creador en què la societat l'anirà erigint.

La concepció artística dels dos és totalment diferent, ja que Haydn rep ordres estrictes i no té massa marge en les decisions creatives, en canvi Beethoven s'erigeix com a creador lliure i que té ple control de les seves composicions.

A més, amb Beethoven la creació artística passa a ser la veu del creador, l'expressió lliure del compositor, l'art serà subjectiu i per això individual, a diferència de la creació musical objectiva i universal de Haydn.

La comparativa entre artesà i artista i el naixement el geni creador, que fa ús de la creació artística per a l'expressió individual, que l'art no té una funció decorativa sinó que mostra la visió del món del creador és també rellevant.

Els avantatges d'aquesta nova situació són, òbviament, la llibertat creativa i, per això, la possibilitat d'experimentació artística amb la conseqüència de l'aparició d'innovacions. L'inconvenient és que el músic no té suport econòmic i que ha de comptar amb el suport del públic per poder sobreviure amb el seu art. Això sovint és complicat, ja que el públic sovint no comprèn les innovacions i, per tant, el músic potser ha de modular la seva expressió artística ara no per acontentar el seu senyor sinó per satisfer el públic.

El text ha de mostrar que l'alumnat ha entès què representa el jazz per a la població afroamericana, però sobretot ha d'entendre la diferència que va suposar la irrupció del *bebop* i les posteriors expressions musicals en el context de la lluita per revertir i qüestionar la supremacia blanca.

El jazz és un espai d'expressió de la comunitat afroamericana però aquesta expressió va anar canviant amb el canvi de context i, a mesura que la comunitat afroamericana anava perdent la por i ordint estratègies per lluitar contra la segregació, l'expressió i el discurs del jazz també va anar canviant.

Si el primer jazz es va convertir en l'entreteniment dels blancs i el músic negre no deixava de ser, de nou, el seu esclau que els feia riure i passar una bona estona, la revolució del *bebop* va més enllà de la revolució de la sonoritat musical. Ara el músic vol ser respectat com a creador, la música s'escolta i és revolucionàriament complexa. Els negres ja no són un entreteniment sinó que estan al mateix nivell, sinó superior, com a creadors, com a generadors de discurs.

Les actituds dels dos músics en les fotografies mostren aquesta diferència: el somriure omnipresent de Louis Armstrong i les seves actituds burletes i gracioses, contrasten amb la seriositat i la presència orgullosa, convençuda i intensa de Thelonious Monk al piano.

El públic també modifica la concepció i valoració del músic a partir del canvi de paradigma que suposa el romanticisme i la figura de Beethoven: el geni creador. En el jazz és extrapolable a la idea que Armstrong és més aviat una mena de servent (similar a Haydn) que està atent a satisfer les demandes i els gustos dels blancs, en canvi Monk es treballa una imatge més similar a la del geni creador romàntic.

Audicions

- [Simfonia núm. 24 en Re major 1r moviment Allegro Hoboken I/24](#), Franz Joseph Haydn. Versió de la Kammerorchester Basel, Giovanni Antonioni
- [Simfonia núm. 1 en Do major Op.21 1r moviment Adagio molto-Allegro con Brio](#), Ludwig van Beethoven. Versió de la Berliner Philharmoniker, Herbert von Karajan
- [Swinging on Nothing](#), Sy Oliver. Versió de Louis Armstrong i Velma Middleton
- "[Four in One](#)", *The Blue Note Years. The Best of Thelonious Monk*, Thelonious Monk (1952).